

съзнание у една част от българската интелигенция. И някак ехидно е, че отричането на Яворовата поезия се извършва в по-късно време не посредством подобен разпасан език, а с най-сериозен тон и претенция за дълбокомислени тълкувания. За жалост останки от това се срещат тук-таме и в наши дни.

Разбира се, всяка духовна деятелност - литература, изкуство, философия - е поле на творчески противопоставяния и публични полемики. Но в случая съществуват и някои нюанси, социо- и народопсихологически. Казано с други думи, нашенецът обича да "дели мегдан" и да вдига крамоли, които са всъщност буря в чаша вода...

Въпросът е: ако не да проникнем в дявол знае какви глъбини, то поне да се докоснем до същината на проблема - утвърждаване-отричане на Яворовата лирика - така както е представена в окончателен, авторски вид през 1910 г. За целта необходимо е да се имат предвид факти и съображения, повечето от които явни, понятни, лежащи на повърхността.

Когато Яворов публикува своята рекапитулационна книга "Подир сенките", той естествено изпълнява един дълг пред собственото си творческо дело (има ли поетът друг дълг?), но същевременно поема риск - понеже живее вътре в едно такова калпаво нещо, каквото е обществото, а отгоре на това и българско общество. Яворов някак "оголва" цялата история на своя дух с всички лутания и страдания, и копнения. Изправя се в цял ръст, и волю-неволю, застава пред голяма част от една публика, свикнала да вижда (а следователно и да търси) в него само певеца на българския бит и на социални неволи, само автора на "Калиоп", "Овчарска песен", "Луди-млади", "Май", "На нивата", "Градушка", "Арменци", "Заточеници" и др.

Природното простодушие на такава една публика не ѝ позволява да възприеме, че всяка нещо подлежи на развитие, на движение в една или друга посока, А друга една публика, самосъздала се в някакъв тюрлю гювеч от не съвсем лесно смилаеми чуждестранни норми и влияния и доморасла, на претенциозна "естетика", също не одобрява, също хвърля стрелички и сипе филипики. Някак парадоксално е, че и двете тия на практика противоположни социални групировки се сходят въз основа отричането на Яворовото творчество от "Безсъници" до "Подир сенки-